

Grzybowski, Michał Marian

Znaczniejsi proboszczowie i dziekani sierpeccy

Notatki Płockie 57/2(231), 14-16

2012

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZNACZNIEJSI PROBOSZCZOWIE I DZIEKANI SIERPECCY

Abstrakt

Artykuł przedstawia poczet proboszczów i dziekanów sierpeckich od połowy XIX wieku.

Słowa kluczowe: Sierpc w XIX i XX wieku, proboszczowie i dziekani w Sierpcu

Sierpc, choć był miastem prywatnym, odgrywał znaczną rolę w stosunkach administracyjno-gospodarczych i kościelnych. Podczas synodu diecezjalnego w 1506 r. ówczesny biskup płocki Erazm Ciołek dokonał nowego podziału diecezji na dekanaty. Z dawnego dekanatu płockiego powstały dekanaty: gostyniński, płocki, bielski i sierpecki. Dekanat sierpecki przetrwał do 1818 r., kiedy to po pewnych zmianach zarządzonych przez władze państwowe został zlikwidowany, a miasto i parafia Sierpc włączone do dekanatu raciąskiego.

Zmiana nastąpiła w 1864 r., kiedy to przywrócono dekanat sierpecki i stan ten trwa do czasów obecnych. Ze względu na znaczenie jakie odgrywało miasto, władza diecezjalna starała się, aby duszpasterze sprawujący tu obowiązki proboszczów i dziekanów byli na odpowiednim poziomie, co w znacznym stopniu się sprawdzało.

Pierwszym proboszczem w tym czasie był ks. Makary Grabowski (1855–1890)¹. W Sierpcu znalazł się po święceniach kapłańskich w 1847 r. i przez rok był wikariuszem, a potem przez 7 lat proboszczem w Goleszynie. Do Sierpca powrócił w 1855 r. jako proboszcz i dziekan sierpecki. Miał wówczas 31 lat. Pracował tu do końca swojego życia, to jest 35 lat. Był gorliwym i sprawnym proboszczem i dziekanem. Gdy przybył do Sierpca zastał kościół farny w stanie groźącym zawaleniem murów, od 1843 r. był on zamknięty, a nabożeństwa parafialne odbywały się w kościele panien benedyktynek. Natychmiast przystąpił do restauracji świątyni i w ciągu najbliższych trzech lat roboty remontowe były tak awansowane, że w dniu Wszystkich Świętych 1859 r. odbyło się pierwsze nabożeństwo w odbudowanym kościele. Naprawiono mury, ułożono nowy dach, wstawiono nowe okna i drzwi. Do wnętrza przybyły nowe ołtarze, nowe obrazy, ambona, podłoga i inne elementy wystroju. 10 lipca 1864 r. biskup płocki Wincenty Popiel dokonał konsekracji odrestaurowanej świątyni.

W 1883 r. podjęto dalsze prace, przebudowano wielki ołtarz, odświeżono złocenia i przyozdobiono obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej, restaurowano organy, kamiennym murem otoczono cmentarz przykościelny i założono piękny ogród. Jako gorliwy pasterz miał co nie-dziela dobrze opracowane kazania i nauki katechizmowe. Wywarł znaczny wpływ na życie duchowe w Sierpcu i okolicy. Często zapraszany był na uroczystości odpustowe z kazaniem i celebrą. Jako gorący patriota angażował się w sprawy narodowe. Przez wiele lat był pod nadzorem policyjnym za *podtrzymywanie ducha patriotycznego w parafianach*. Odznaczony był godnością kanonika honorowego podlaskiego. Należał do tzw. klanu księży Grabowskich, bowiem Bonawentura Grabowski był proboszczem i dziekanem w Pułtusku, Franciszek Grabowski był rektorem Seminarium Duchownego w Płocku, Juliusz Grabowski był pracownikiem konsystorza pułtuskiego i proboszczem w Długosiodle. Wszyscy byli wybitnymi jednostkami i w diecezji odgrywali znaczną rolę. Ks. Makary Grabowski zmarł w 1890 r. w Sierpcu, pochowany został na miejscowym cmentarzu. Żył 66 lat, w tym 42 lata w kapłaństwie.

Przez cztery lata (1891–1895) obowiązki proboszcza i dziekana pełnił ks. Zygmunt Ordon, krewny Ordona z reduity warszawskiej z 1831 r.² Sierpc zapamiętał go jako kapłana gorliwego, pobożnego, serdecznego jałmużnika. *Płacz wypełnił progi świątyni sierpeckiej, gdy z kazalnicy rozległ się pożegnalny głos ks. Ordona i niejeden wychodząc z kościoła ocierał zatławione oczy. Byli pomiędzy płaczącymi ubodzy których zawsze odszukiwało baczne oko ks. Ordona, byli nawróceni grzesznicy, których dobry przykład i roztropne wołanie ks. Ordona sprawdziło ze złej drogi, byli ludzie gniewliwi i kłótniwi, których wystukiwała cierpliwość wzorowego kapłana. Płakali wszyscy inni obecni na nabożeństwie, gdy zegnał się z nimi ukochany pasterz, ojciec i opiekun.*

Bożena Wysocka i ks. prof. dr hab. Marian Grzybowski
Fot. M. Staniszevska

Z Sierpca przeszedł do Dzierzgowia.

W 1900 r. nominację na probostwo i dziekanę w Sierpcu otrzymał ks. Jan Fabianowicz, niegdyś profesor seminarium płockiego i regens kancelarii płockiego konsystorza³. Podobnie jak jego poprzednicy dbał o kościół farny i klasztor, który po większym remoncie w 1902 r. konsekrował biskup Jerzy Szembek.

Tu w Sierpcu przeżył ks. Fabianowicz nieprzyjemny incydent spowodowany nieposłuszeństwem i niecną agitacją wikarego w klasztorze. Po nieposłuszeństwie względem władzy duchownej, której przyczyną był nieodpowiedzialny wikary, doszło do rękoczynów, bójek, awantur, ubliżania proboszczowi i innych przykrych scen. Konsekwencją tego była kara kościelna nałożona na miasto i interwencja wojsk carskich.

Po tych wydarzeniach ks. Fabianowicz w kronice zapisał: *Nie chcę już wspominać ile utrapień, zgryzoty i przykrości poniosłem od początku przy pracy nad poprawą tyków sierpeckich, buntem rozwydrzonych. Ile paszkwili, anonimów.* Pojednanie i naprawa przyszły w czerwcu 1907 r. po udanych rekolekcjach, jakie przeprowadzili w Sierpcu ojcowie kapucyni z Galicji.

Piętnaście lat (1907–1922) proboszczem i dziekanem w Sierpcu był ks. Władysław Melcher, duszpasterz, działacz społeczny, członek sierpeckiego oddziału Towarzystwa Naukowego Płockiego⁴. Wraz z grupą miejscowej inteligencji utworzył progimnazjum męskie, które potem rozwinęło się w pełne ośmioklasowe gimnazjum z dużą liczbą uczniów.

W latach 1928–1932 proboszczem i dziekanem w Sierpcu był ks. Michał Sawicki⁵. Za jego czasów artysta Władysław Drapiewski wykonał we wnętrzu fary piękną polichromię. Jako gorliwy pasterz, pracowity wychowawca i działacz społeczny zyskał sobie uznanie i serca parafian. Zmarł w Sierpcu i spoczywa na miejscowym cmentarzu.

W lipcu 1932 r. proboszczem i dziekanem w Sierpcu został ks. prałat Marian Okólski (1932–

1939). W 1935 r. zorganizował misje parafialne, działał w różnych organizacjach i stowarzyszeniach. Wspólnie z parafianami zbudował Dom Katolicki, w którym odbywały się zebrania, odczyty, występy młodzieży i członków organizacji. Tu zastała go wojna i okupacja 1939–1945. Zagrożony aresztowaniem wyjechał do Guberni. Po wyzwoleniu przeniósł się do Gąbina.

Od 2 marca 1945 r. do 1962 r., czyli przez 17 lat proboszczem i dziekanem sierpeckim był ks. prałat Ludomir Lissowski⁶. Przeprowadził renowację fary, którą Niemcy w czasie wojny zamienili na magazyn zboża, zbudował obszerną zakrytą salę katechetyczną, odświeżono malaturę, wymieniono meblowanie. Dzięki zabiegom ks. Lissowskiego w maju 1947 r. powróciły do swego klasztoru benedyktynki. Podjęto restaurację klasztoru i kościoła, remontowano nadto kościół św. Ducha. Dbał o sprawy duszpasterskie. Tradycyjnym formom potrafił nadać żywą, nowoczesną treść. Uczył parafian umiejętnej konfrontacji prawd wiary z duchem czasu. Dużą wagę przykładał do nauki religii w szkołach i punktach katechetycznych, angażując do pracy siostry zakonne i osoby świeckie. Jako dziekan dekanatu sierpeckiego szybko zyskał sobie autorytet wśród konfratrów, którzy darzyli go zaufaniem. Po złym jubileuszu swojego kapłaństwa zrzekł się probostwa i jako senior dożywał w Sierpcu. Zmarł 17 kwietnia 1972 r., pochowany został na miejscowym cmentarzu.

Kolejnym proboszczem i dziekanem w Sierpcu, był ks. prałat Jan Krawczyński, pracujący na tym stanowisku 25 lat (1962–1987)⁷. Zanim rozpoczął pracę w Sierpcu zbudował dwa kościoły – w Łopacinie i Gąsocinie. Wszędzie był dobrym gospodarzem i duszpasterzem. Uporządkował cmentarz grzebalny, w kościele parafialnym naprawiono dach, położono blachę ocynkowaną, wykonano nowe tynki, sprawiono nowy obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, wstawiono nowe jesionowe ławki.

W 1968 r. zakupiono na rzecz parafii kościół poewangelicki. W latach 1975–1977 zbudowano nową plebanię, wykonano malowanie wnętrza fary, remontowano zabytkowy kościół św. Ducha. Oprócz prac administracyjno-gospodarczych równie gorliwie oddawał się obowiązkowi duszpasterskim. A czasy były wyjątkowo trudne. Miejscowy aparat partyjny i Urzędu Bezpieczeństwa wyjątkowo negatywnie zapisał się w dziejach miasta i powiatu, także w stosunku do Kościoła i duchowieństwa.

Jako proboszcz mocno angażował się w sprawy narodowe. Cieszył się, gdy przychodziły pozytywne zmiany państwowe i społeczne.

Za jego czasów powstały w mieście dwie nowe parafie: św. Maksymiliana Kolbego przy kościele św. Stanisława Kostki i św. Benedykta przy ko-

Uczestnicy konferencji, od lewej: Renata Witkowska, Anna Wilczyńska, Ewa Jezierska, Henryka Piekarska, Elżbieta Choczyńska, Hanna Wojciechowska, Danuta Zapora, Agnieszka Marcinkowska i Leszek Stępniewski
Fot. K. Falkiewicz

ściele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny na Lorecie. W 1983 r. miał miejsce obrzęd koronacji cudownej figury Matki Boskiej Sierpeckiej. Swoją posługę ks. Krawczyński zakończył w 1987 r., pozostając jako senior-emeryt w Sierpcu. Zmarł w 2004 r., pochowany został na miejscowym cmentarzu parafialnym.

Ostatnim z tu omawianych, jako proboszcz i dziekan w Sierpcu, był ks. Wacław Abramczyk, proboszcz parafii św. Maksymiliana Kolbego (1981–1997)⁸. Był pierwszym proboszczem nowo utworzonej parafii. Energicznie zabrał się do pracy. Na rzecz parafii zakupił dom, gdzie zamieszkał z wikariuszami. Tworzył wspólnotę parafialną przez akcje duszpasterskie, przez śmiało i energiczne prowadzenie spraw administracyjno - gospodarczych związanych z przebudową kościoła i budową plebanii.

Nieobce mu były sprawy i problemy miasta, w którym pracował. Szybko poznał prominentne osoby i utrzymywał z nimi poprawne stosunki.

Był członkiem sierpeckiego oddziału Towarzystwa Naukowego Płockiego, w działalności którego uczestniczył nie tylko swoją obecnością na zebraniach, ale wygłaszając odczyty i prelekcje. W dowód uznania za różnorodną działalność społeczeństwo miasta wybrało go Sierpczaninem Roku. Zmarł 4 września 1997 r. Pochowany został na cmentarzu parafialnym w Sierpcu.

Ten krótki poczet ukazuje, że miasto miało dobrych pasterzy, którzy swoją posługą wiele wnieśli do życia jego mieszkańców.

Przypisy

- ¹ M. Grzybowski, *Duchowieństwo diecezji płockiej. Wiek XX*, T. 2, s. 130–131. Makary Grabowski, T. 2, s. 130–131.
- ² Tenże, Zygmunt Ordon, T. 2, s. 267–269.
- ³ Tenże, Jan Fabianowicz, *Duchowieństwo... Wiek XIX*, T. 2, s. 109–110.
- ⁴ Tenże, Władysław Melcher, T. 2, s. 226–227.
- ⁵ Tenże, Michał Sawicki, T. 2, s. 347–348.
- ⁶ Tenże, Ludomir Wincenty Lissowski, *Duchowieństwo...*, T. 1, cz. 2, s. 215–219.
- ⁷ Tenże, Jan Krawczyński, *Duchowieństwo diecezji płockiej. Wiek XX*, T. 1, cz. 2, s. 181–187.
- ⁸ M. Grzybowski, *Ksiądz Wacław Abramczyk 1937–1997*, Płock 2000.

THE MORE NOTABLE PRIESTS AND DEACONS OF SIERPC

Summary

The article presents the priests and deacons of Sierpc from the middle of the XIX century.